

Lausuntopyyntö: Keski-Suomen strategia 2025-2050

Johdanto

Keski-Suomen liitto kutsuu kertomaan mielipiteitä Keski-Suomen strategian luonnoksesta ja siihen liittyvästä ympäristöselostuksesta.

Keski-Suomen strategia on yhteisen kehittämistahdon ilmaus. Se on käsikirja, joka ohjaa työtämme kohti tulevaisuuskestävää Keski-Suomea. Strategian teemat ja näkökulmat nousevat niistä asioista, jotka yhdistävät maakunnan toimijoita ja jotka tarvitsevat maakunnallista yhteistyötä.

Nyt toivomme palautettanne strategialuonnoksen sisällöistä. Lausuntojen pohjalta viimeistelemme strategian Keski-Suomen maakuntavaltuuston käsiteltäväksi 11.12.2025.

Tausta

Strategialuonnosta on työstetty laajassa yhteistyössä kuntien, yritysten, valtion viranomaisten, maakunnan kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden Keski-Suomen kehittämisestä kiinnostuneiden tahojen kanssa. Keskusteluihin on vuoden 2025 aikana osallistunut yli 450 henkilöä.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt kaikkia maakuntien liittoja valmistelemaan maakuntaohjelman niin, että se voidaan hyväksyä syksyn 2025 maakuntavaltuustossa. Maakuntaohjelmalla tarkoitetaan maakunnan lähivuosien yhteisiä toimenpiteitä ja arviota niiden rahoittamisesta. Ministeriö on pyytänyt tarkistamaan samassa yhteydessä älykkään erikoistumisen strategiaa, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan käyttöä ohjelmakauden 2021–2027 loppuvuosina. Keski-Suomessa älykkään erikoistumisen strategiaa kutsutaan kasvun kärjiksi.

Lisäksi Keski-Suomen strategiaan kuuluu maakuntasuunnitelma, joka ilmaisee tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämisestä katsoen aina vuoteen 2050 asti.

Tavoitteet

Keski-Suomen strategia 2026–2050 pohjautuu kokonaiskestävyyden ja kokonaisturvallisuuden pyrkimyksille. Kokonaiskestävyys tarkoittaa, että ihminen, luonto ja talous ovat sopusoinnussa. Kokonaisturvallisuus nostaa kestävyiden kumppaniksi

varautumisen, huoltovarmuuden ja kriiseistä palautumiskyvyn. Strategialuonnoksessa lähivuosien painopisteet on koottu neljäksi kokonaisuudeksi:

1. **Rohkeasti toimelias**
2. **Luonnonvoimainen**
3. **Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva**
4. **Ylpeästi keskisuomalainen**

Strategialuonnoksessa kasvun kärkiä on neljä: bio- ja kiertotalous, uudistuva teollisuus, hyvä vointi sekä turvallisuus ja huoltovarmuus. Kasvun kärjillä tarkoitetaan vahvuuksia, joihin maakunta nojaa tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa sekä tuottavuuden ja kasvun tavoittelussa. Muuttuneen geopolittisen tilanteen vuoksi nykyisten kärkien rinnalle esitetään turvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Vuoteen 2050 ulottuvan pitkän tähtäimen yhteisenä tahtotilana on rakentaa maakunnan tulevaisuutta kokonaiskestävyys ja kokonaisturvallisuus yhdistäen – kiinnostavasti ja kansainvälisesti.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi kertoa mielipiteensä. Voitte ottaa kantaa strategian kaikkiin kokonaisuuksiin tai valita ne, jotka koette itsellenne läheisimmiksi.

Pyydämme toimittamaan lausunnot Lausuntopalvelussa ja kirjaamaan ne osa-alueittain. Lausunnon antaminen edellyttää rekisteröitymistä ja kirjautumista palveluun osoitteessa lausuntopalvelu.fi. Tarkemmat käyttöohjeet löytyvät palvelun sivuilta kohdasta Ohjeet > Käyttöohjeet. Jos tarvitset apua palvelun käyttöönotossa, voit olla yhteydessä osoitteeseen lausunto.om@om.fi

Jos lausunnon antaminen Lausuntopalvelussa ei ole mahdollista, mielipiteen voi toimittaa myös Keski-Suomen liiton kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@keskisuomi.fi.

Kaikki lausunnot ovat julkisia.

Aikataulu

Pyydämme antamaan lausunnot viimeistään **tiistaina 21.10.2025**.

Valmistelijat

aluekehitysasiantuntija Valtteri Paakki
040 525 6059, [valtteri.paakki\(at\)keskisuomi.fi](mailto:valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi)

ympäristöpäällikkö Suvi Bayr

040 652 3848, suvi.bayr(at)keskisuomi.fi

aluekehitysjohdaja Pirjo Peräaho
040 591 0760, pirjo.peraaho(at)keskisuomi.fi

maakuntajohtaja Pekka Hokkanen
040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi

Liitteet:

[Keski-Suomen strategialuonnos_lausuntokierros.pdf](#) - Keski-Suomen strategialuonnos 2025-2050

[Keski-Suomen strategia, ympäristöselostusluonnos 19092025.pdf](#) - Keski-Suomen strategian ympäristöselostuksen luonnos

Jakelu:

AKAVA
Alkio-opisto
Alva Oy
Ammattiopisto Spesia
Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon liitto
Hankasalmi
Huippu-urheilun instituutti KIHU
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO
Hämeen liitto
IK-opisto
Ilmasotakoulu
Joutsa
Jyväskylä
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO
Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue
Jyväskylän kesäyliopisto
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
Jyväskylän kristillinen opisto
Jyväskylän yliopisto
Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta JYY
Jyväsräi ry
Jämsä
Jämsän kristillinen kansanopisto
Kannonkoski
Karstula
Karstulan kansanopisto
Kehittämisyhtiö Karstulanseutu Oy

Kehittämissyhtiö Witas Oy
Kellankosken Voima Oy
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen aluetoimisto
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomen kauppakamari
Keski-Suomen liikunta ry
Keski-Suomen Nuorisoseurat
Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry
Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry
Keski-Suomen yrittäjät
Keulink Oy
Keuruu
Kinnula
Kivijärvi
Konnevesi
Kyyjärvi
Lapuan hiippakunta
Laukaa
Luhanka
Luonnonvarakeskus
Maaseutukehitys ry
Metsähallitus
MHY Karstula-Kyyjärvi
MHY Keski-Suomi
MHY Päijänne
Monikulttuurikeskus Gloria ry
MTK Keski-Suomi
Multia
Mustankorkea Oy
Muurame
Nuorten Suomi ry
Paremmiin yhdessä ry
Petäjävesi
Pihtipudas
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaan liitto
Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto
Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon liitto
Päijät-Hämeen liitto
Saarijärvi
SAK
Sammakkokangas Oy
Satakuntaliitto
STTK
Suomen Kulttuurirahaston Keski-Suomen rahasto
Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri
Suomen Metsäkeskus

Toivakka
Uurainen
Vesuri ry
Viisari ry
Viitasaari
Visit Jyväskylä Region
VTT
Äänekosken Kehitys Oy
Äänekoski

Keski-Suomen yhteiset tavoitteet vuosille 2026–2029

Strategialuonnoksessamme aluekehittämisen lähivuosien painopisteet on koottu neljäksi kokonaiskestävyyteen perustuvaksi kokonaisuudeksi: rohkeasti toimelias, luonnonvoimainen, toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva sekä yleästi keskisuomalainen. Jokaiseen kokonaisuuteen on määriteltä tarkemmat tavoitteet, vastuutahot ja mittarit, joiden avulla voimme yhdessä seurata edistymistä.

Mitä ajatuksia lähivuosien painopisteet herättävät?

1. Rohkeasti toimelias

Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa **Rohkeasti toimelias**?

- Nostamme keskisuomalaisten osaamistasoa
- Vauhditamme talouden kasvua TKI-yhteistyöllä ja yrittäjyydellä
- Tavoitlemme työttömyysasteen puolittamista vuoteen 2035 mennessä
- Varmistamme sujuvat yhteydet

Vastaavatko painopisteet Keski-Suomen tulevien vuosien tarpeisiin? Tunnistattekko katveeseen jääviä teemoja?

2. Luonnonvoimainen

Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa **Luonnonvoimainen**?

- Ohjaamme kestäviin elämäntapoihin
- Käytämme viisaasti luonnonvarojamme
- Saavutamme hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä
- Edistämme luontomme monimuotoisuutta

Mitkä ovat yleiset huomionne kokonaisuuden tavoitteista? Onnistummeko näillä toimenpiteillä sopeuttamaan toimintaamme lähemmäs luonnon kantokykyä?

Tulisiko Keski-Suomen tavoitella **hiilineutraaliutta** vuonna 2030 vai vuonna 2035?

- Vuonna 2030, joka on nykyisenkin Keski-Suomen strategian mukainen tavoite

- Vuonna 2035, joka on kansallisen ilmastolain mukainen tavoite

Perustelkaa halutessanne hiilineutraaliuden tavoitetta ja tavoitevuotta.

3. Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva

Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa **Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva?**

- Liikumme ja harrastamme kasvattaaksemme toimintakykyämme
- Kehitämme uusia tapoja palveluiden järjestämiseen
- Pidämme erityistä huolta nuoristamme
- Vahvistamme kokonaisturvallisuutta

Mitkä ovat yleiset huomionne kokonaisuuden tavoitteista? Vahvistammeko näillä toimenpiteillä keskisuomalaisten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta?

4. Ylpeästi keskisuomalainen

Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa **Ylpeästi keskisuomalainen?**

- Vahvistamme keskisuomalaisen kulttuurin toimintaedellytyksiä
- Panostamme kansainvälisyyteen
- Huolehdimme osallisuudesta
- Olemme ylpeästi keskisuomalaisia

Mitkä ovat yleiset huomionne kokonaisuuden tavoitteista? Rakentavatko nämä toimenpiteet vahvempaa keskisuomalaisuutta?

Kasvun kärjet

Keski-Suomen kasvun kärjillä tarkoitetaan vahvuuksia, joihin maakunta nojaa tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa sekä tuottavuuden ja kasvun tavoittelussa. Keski-Suomen nykyisessä strategiassa on esitetty kolme kasvun kärkeä – bio- ja kiertotalous, hyvä vointi ja uudistuva teollisuus. Strategialuonnoksessa esitetään muuttuneen geopoliittisen tilanteen vuoksi nykyisten kärkien rinnalle lisäyksenä turvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Mitä ajatuksia kasvun kärjet herättävät?

Pidätkö perusteltuna, että turvallisuus ja huoltovarmuus nostetaan uudeksi kasvun kärjeksi?

- Kyllä
- Ei
- Ehkä

Vastaavatko esitetyt kasvun kärjet Keski-Suomen vahvuuksia?

Tulevaisuuskuva 2050 ja aluerakenne

Tulevaisuuskuva 2050

Haluamme rakentaa pitkällä tähtäimellä tulevaisuuskestävää, kiinnostavaa ja kansainvälistä Keski-Suomea.

Tämän tulevaisuuskuvan on tarkoitus ohjata, rohkaista ja antaa tekemisellemme merkityksen.

Vastaako pitkän tähtäimen tulevaisuuskuva mielestänne sitä suuntaa, johon Keski-Suomen tulisi pyrkiä?

Aluerakenne

Aluerakenne määrittelee aluekehittämisen ja aluesuunnittelun pitkän tähtäimen suuntaviivat. Se kertoo, mitä pidämme erityisen tärkeänä tulevaisuuskestävää Keski-Suomea rakentaessamme. Aluerakennetta on strategialuonnoksessa lähestytty neljästä näkökulmasta:

1. monikeskuksinen alue- ja palvelurakenne
2. taloudellinen toimeliaisuus
3. ekologinen verkosto sekä
4. saavutettavuus.

Vastaako aluerakenne mielestänne sitä suuntaa, johon Keski-Suomen tulisi pyrkiä?

Strategian toteutus ja seuranta

Onko strategialuonnoksessa hahmoteltu tapa strategian toimeenpanoon toimiva? Millaiseksi näette oman organisaationne roolin Keski-Suomen strategian käytännön toteutuksessa?

Jokaiselle tavoitekokonaisuudelle on hahmoteltu mittareita. Sopivatko ehdotetut mittarit strategian seurantaan ja arviointiin?

Ympäristöselostus

Mikä on näkemyksenne maakuntaohjelman ympäristövaikutuksista ja arviointiselostuksesta?

Muut terveiset ja kehittämis ehdotukset

Kertokaa mahdolliset muut huomiot ja terveiset strategian viimeistelyyn.

Peräaho Pirjo
Keski-Suomen liitto

Peräaho Pirjo
Keski-Suomen liitto